

УДК 372.862

ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ - КАК ПРОЦЕСС РАЗВИТИЯЛ.Ф. Каримова¹, Т.М. Аслонова²*Аннотация*

Статья посвящена дистанционному обучению.

Ключевые слова: интеграция, индивидуальный учебный план, педагог-инженер, учебно-методический, виртуальная книга, виртуальная библиотека

Масофавий таълим технологияси бу шахс билан мустақил, лекин назорат қилинувчи белгиланган билимларни ўзлаштириш жараёнида мулоқот қилиш воситалари, шакллари ва методлари йиғиндисидир. Масофавий таълим узлуксиз таълим тизими шаклларида бири бўлиб, шахснинг таълим олиш ҳуқуқини таъминлайди ва таълим олувчиларга мамлакатнинг ихтиёрий ҳудудида таълим олишда тенг имкониятлар яратади. Масофавий таълим қуйидаги вазифаларни амалга оширади: жамиятнинг саводхонлик даражасини ва таълим сифатини ошириш, аҳолининг таълим хизматига ва мамлакатнинг малакали мутахассисларга бўлган эҳтиёжини қондириш ва ҳоказо. Масофавий таълим тизими мамлакатимиз таълим тизими учун қуйидаги жараёнларни ривожлантиришда алоҳида аҳамият касб этади: таълим соҳасидаги ислохотларни давом эттириш, аҳолининг таълим технологияларига эҳтиёжини шакллантириш, халқаро алоқаларни ривожлантиришга хизмат қилувчи ўзгаришларни амалга ошириш, таълим жараёни иштирокчилари ўртасида ахборот алмашиш учун сифатли, янги техник воситаларнинг пайдо бўлиши ва тез ривожланиши, таълим соҳасида халқаро интеграцияни ўстириш. Ҳар бир таълим олувчи фанни ўзлаштириш ва танланган курслар бўйича зарур синовларни олиш учун қанча керак бўлса, шунча ўқиши мумкин. Масофавий таълим тизимида ўқитувчига билиш жараёнини мувофиқлаштириб бориш, ўқитилаётган фанни ривожлантириш ва мослаштириш, индивидуал ўқув режаларини тузишда маслаҳатлар бериш, ўқув лойиҳаларига раҳбарлик қилиш ва бошқа шу каби вазифалар юклатилади. Аввало, ҳозир замон талабига тўлиқ жавоб берадиган мутахассисни тайёрлаш жуда муҳимдир. Масофадан ўқитиш асосида таълим бериш учун ўқиш истагида бўлган аҳоли таълим муассасасига йиғилиши шарт эмас, тингловчи ёки ўқувчи томонидан ортиқча сарф-харажатга йўл қўйилмайди ва бу таълим турига жалб қилинувчиларнинг ёш чекланишларини истисно қилиш мумкин. Масофадан ўқитишга жалб қилинувчиларни қуйидаги гуруҳларга мансуб бўлган шахслар ташкил қилиши мумкин: иккинчи олий ёки қўшимча маълумот олиш, малака ошириш ва қайта тайёргарлик ўташ истагида бўлган шахслар; минтақавий ҳокимият ва бошқарув раҳбарлари; анъанавий таълим тизимининг имкониятлари чекланганлиги сабабли маълумот ололмаган ёшлар; ўз маълумот мақомини замонавий талаблар даражасига кўтариш истагида бўлган фирма ва корхоналар ходимлари; иккинчи параллел маълумот олишни хоҳлаган тингловчилар; марказдан узоқда, кам ўзлаштирилган минтақалар аҳолиси; эркин қўчиб юриши чекланган шахслар; жисмоний нуқсонлари бўлган шахслар; ҳарбий хизматда бўлган шахслар ва бошқалар.

Ўзбекистон шароитида масофадан ўқитишни ташкил қилиш катта самара беради. Ҳозирда Республикаимиздаги олий ўқув юртларининг аксарият қисмида ҳисоблаш техникаси, автоматлаштирилган бошқарув тизими, муаллим-муҳандис, ахборот ва коммуникация технологиялари мутахассисликлари бўйича етук кадрлар тайёрланмоқда. Масофавий таълимни ташкил қилиш ва ўқув жара-

¹Каримова Лобар Фатуллаевна, преподаватель, факультет естественных наук, Бухарский государственный университет, Узбекистан.

²Аслонова Турсунной Мустафоевна, преподаватель, Академический лицей при Бухарском медицинском институте, Узбекистан.

ёнига тадбиқ қилиш бўйича ишлаб чиқилган тадбирда кўзда тутилган режа асосида институтда масофавий таълимни ташкил этиш бўйича қуйидаги тўрт йўналишда ишлар белгиланган: 1. Масофавий таълимда иштирок этувчилар билан олиб бориладиган ташкилий ва ўқув-услубий; 2. Масофавий таълимда қўлланиладиган ахборот ва телекоммуникация технологиялари билан танишиш, ўрганиш ва керакли техникавий имкониятларга эга бўлган компьютер ва дастурий мажмуани яратиш; 3. Масофавий таълим учун ўқув-услубий материалларни тайёрлаш; 4. Масофавий таълимда қўлланиладиган ўқув материаллари технологиясини ўрганиш ва уни жорий қилиш.

Масофавий таълим республикамизда таълим тизимига янги кириб келаётган усул бўлиб, ҳозирги кунда бу жараёнга жиддий эътибор бериб келинмоқда. Тингловчиларнинг виртуал китоб, виртуал кутубхона тўғрисида тасаввурлари кенгайиб бормоқда. Масофавий таълим нафақат тингловчиларга масофадан туриб таълим беришни, балки уларнинг олган билимларини масофадан туриб назорат қилишни ҳам англатади. Мазкур таълим турини амалга ошириш учун ўқитувчилар энг тажрибали ва ташкилотчи профессор-ўқитувчилар орасидан танлаб олиниши лозим. Масофадан ўқитиш бошқа таълим турларидан фарқи бўлиб, унинг самарадорлигини ошириш кўп жиҳатдан ўқитувчининг билимдонлиги, ташкилотчилиги ва бошқарувчанлик хусусиятларига боғлиқ. Масофадан ўқитишга жалб қилинувчи ўқитувчи бир пайтнинг ўзида моҳир педагог, доно маслаҳатчи ва тажрибали бошқарувчи бўлиши керак. Бугунги кунга келиб ўқитиш тизимларининг ҳар бир жабҳасида илғор технологиялардан фойдаланиш зарурати алоҳида долзарблик касб этаётганини сезиш қийин эмас. Хулоса қилиб айтганда, масофавий таълимнинг жорий этилиши таълим соҳасида ягона ахборот маконини яратиш ва таълим олувчиларга ахборотларни тезкор етказиш, таълим муассасаларининг моддий-техника ва ўқув-моддий базаларидан самарали фойдаланиш имкониятини яратади ҳамда таълим олувчилар билимини холисона баҳолаш ва таълим самарадорлигининг ошишига хизмат қилади.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. – T.: TDPU, 2003

© Л.Ф. Каримова, Т.М. Аслонова, 2019.